

[Duborg.]

Værk efter Udstyret at dømme, men ingen kan dog tænke sig, at det skulde have nogen Betydning for denne Institutions Fremtid, om dette Festskrift udgives eller ej. Jeg mener, at Staten paa dette Omraade maaske kunde gaa foran med et godt Eksempel. At store, rige Selskaber finder Anledning til at fejre deres Jubilæum med et saadant Festskrift — ja, det maa jo blive deres egen Sag, hvad de vil anvende Pengene til, men det er neppe rigtigt at anvende Skatteydernes Penge dertil.

Jeg vil ogsaa gerne henlede Opmærksomheden paa, at skønt Statsregnskabet Form i Aar har faaet ikke uvæsentlige Forbedringer, saaledes at det er lettere overskueligt, er der alligevel — jeg har paataalt det tidligere ved Finanslovens Behandling, — Omraader tilbage, særlig med Hensyn til Statens Kapitalforhold, som lader meget tilbage at ønske i Retning af Overskuelighed. Lad mig nævne Udstykningslovgivningen. Udlaanene dertil er spredt over flere Konti, og det er af visse Grunde vanskeligt for en virkelig Opgørelse af, hvor store de samlede Udgifter er, der er forbundet med denne Virksomhed. Jeg vil gerne henstille til den højtærede Finansminister, om der ikke under Bilagene bag i Bogen, hvor der er god Plads dertil, sammen med alle de andre gode Oplysninger, der findes der, kunde gives en samlet Opgørelse over Statens Udlaan til Udstykningen og det Rentetab og samtlige andre Udgifter, der er forbundet dermed.

Den samme Opgørelse var ogsaa ønskelig med Hensyn til Statens Udlaan til Fiskeri, til Haandværk og Industri, Boligbyggeri og maaske mere. Jeg tror, det vilde være af Betydning, ikke mindst for Rigsdagens Medlemmer, at vi havde let Adgang til en virkelig Oversigt derover.

Jeg savner endvidere i Statsregnskabet Oplysning om Størrelsen af Statens Eksportkredit. Vi ser, hvad der indgaar, og hvad der afskrives paa Fonden, men selve Garantens Størrelse oplyses der intet om i Statsregnskabet, og jeg tror, at det ikke er ubegrundet, naar der i mange interesserede Kredse er en Ængstelse for, at denne efterhaanden meget store Garantiforpligtelse, som Staten her er gaaet ind i, kan blive alvorlig, maaske kan komme til at medføre store Tab for Staten. Vi ved jo, at man nu ogsaa paatænker — det er temmelig officielt — at udvide denne Kredit til i ret stort Omfang ogsaa at omfatte de russiske Leveringer, og jeg tror nok, jeg tør udtale, at der vil være en Følelse af, at man der

vover sig ind i en Risiko, som maa siges at være for stor i Forhold til de Fordele, den kan antages at bringe. Jeg er for øvrigt af den Anskuelse, at hele den Virksomhed, der er etableret gennem Eksportkreditten, baade her i Landet og i andre Lande, er af en saadan Form, at den paa længere Sigt maaske, ja, jeg vil sige sandsynligvis vil bringe Erhvervslevet større Tab end Fortjeneste. Den hviler i Virkeligheden paa et usundt økonomisk Princip. Man finansierer tidt ved urimelig lange Kreditter Lande, som bruger Kreditten — maaske ikke direkte, men indirekte — til at paaføre det Land, som har givet Kreditten, en Konkurrence af en Art, som er ganske i Strid med almindelige sunde økonomiske Principper. Noget saadant har Europa jo oplevet tilstrækkeligt af i det sidste Par Aar, og jeg har ogsaa Indtryk af, efter hvad man læser af og til i Bladene, at der mange Steder begynder at vaagne en Forstaaelse af, at hele dette System ikke er et sundt System, ikke er et System, som man kan ønske bevaret ud i den uvisse Fremtid.

Jeg vil gerne gøre nogle faa Bemærkninger om Statens Gældsforhold. Det er jo fremdeles et aktuelt Emne i politiske Diskussioner, og fra visse Sider gaar man hyppigt frem paa den Maade, at man for Statsgældens Vedkommende nøjes med at konstatere den Stigning, der har fundet Sted i Tiden fra før Krigen og til nu, og bruger dette — hvis det er det, der er Formaålet i den paagældende Diskussion — som Skræmmebillede i en eller anden Retning. Denne Fremgangsmaade ved Opgørelsen af Statens Gældsforhold er af samme Natur, som naar den højtærede Statsminister foretager en Gældsopgørelse for Landbruget, og anvendes med samme Formaal i den politiske Diskussion, men denne Maade at opgøre Gælden paa er i begge Tilfælde lige misvisende, og man kan tilføje: lige vildledende. For at bedømme Statens Gældsforhold maa man selvfølgelig undersøge Aarsagerne til hvert Laans Optagelse og bedømme, hvad man har faaet, og hvad der er i Behold af Værdier for disse Laan. Jeg skal ikke trætte Forsamlingen her med at komme ind paa dette, men jeg vil dog gerne understrege, at hvorledes man end vil foretage denne Opgørelse af Statens Aktiver, kan man ikke bestride, at Gælden i dette Tidsrum afgjort er vokset betydelig stærkere end de rentebærende og indirekte rentebærende Aktiver. Der har alt-saa fundet en virkelig reel Gældsforøgelse Sted, hvis modsvarende Aktiv i Virkeligheden kun er Skatteyderne.